

УДК 7.011:687.016

ВПЛИВ КІНЕМАТОГРАФА 1930-Х РОКІВ НА РОЗВИТОК МОДНИХ ОБРАЗІВ ПОЧАТКУ ХХ ТА ХХІ СТОЛІТЬ

ЧУПРИНА Наталія, GERMAN Тетяна, ДОЛІДЗЕ Ніно,
ПОГОСЯН Діана
Київський національний університет технологій та дизайну
chouprina@ukr.net

Проаналізовано основні тенденції розвитку жіночої моди 1930-х років. Визначено образно-стилістичні риси, що формували проєктний образ цього періоду. Охарактеризовано критерії впливу кінематографа на формування модних тенденцій та проєктних рішень в дизайні жіночого костюма. Виявлено основні соціо-культурні передумови посилення такого взаємовпливу. Сформульовано засоби відображення образно-стилістичних особливостей моди 1930-х років у розробці колекції сучасного модного одягу.

Ключові слова: *дизайн костюма, модні тенденції, проєктні рішення, образно-стилістичні риси, кінодіва, колекція одягу.*

ВСТУП

Модні тенденції та образи минулих років раз по раз повертаються в сучасність, справляючи неабиякий вплив на поширення проєктних образів та модних тенденцій в суспільстві. Особливої уваги заслуговує розвиток видів масового мистецтва, яким у ХХ столітті незаперечно вважається кінематограф. Саме він дає постійний поштовх до створення та оновлення модних образів, як за допомогою створених персонажів, так і завдяки популярності кінодів, які з початком поширення світового кінематографу втілюють канони жіночої краси та елегантності. Найбільш виразним в цьому плані прийнято вважати американський кінематограф 1930-х років, який став втіленням «золотої мрії», створеної на тлі руїни періоду «Великої депресії» (1929–1939 рр.).

ПОСТАНОВКА ЗАВДАННЯ

Метою роботи є характеристика основних стильових та формотворчих рішень моди та кінематографу 1030-х років та визначення їх значення для розробки актуального проєктного образу в дизайні костюма 2020-х рр.

РЕЗУЛЬТАТИ ДОСЛІДЖЕННЯ ТА ЇХ ОБГОВОРЕННЯ

Як відомо, 1930-ті роки стали переломними в соціо-культурному розвитку світового суспільства споживання: політичні та економічні кризи, що сприяли поверненню масової свідомості до споконвічних консервативних цінностей (родина, добробут та патріархальний уклад суспільства) та відмова від надмірних розкошей 1920-х років встановили класичний проєктний образ в модних тенденціях того часу. «У моду увійшли фігура класичних пропорцій, нордичний тип обличчя, пишне кучеряве волосся... Чоловіки іншими очима

подивилися на кращу половину людства, а жінки по-іншому поглянули на самих себе...» [1, С. 275–276].

Таким чином, саме кінематограф сприяв формуванню нового ідеалу жіночої краси 1930-х рр., що активно завоював прихильність жіноцтва по всьому світі, оскільки втілював їх непереборну мрію про ідеальне життя. Актуальні тенденції в жіночому одязі поширювались на ринку модного одягу провідними кіноактрисами того часу, які стали бкззаперечними законодавицями моди. Така взаємодія між суб'єктами індустрії моди та творцями кіношедеврів вважається чи не найбільш яскравим та дієвим засобом поширення моди на одяг серед широких верств споживачів. «... завдяки плідному взаємовпливу кіно та моди, остання отримувала активне поширення, роблячи її творців – європейських і американських кутюр'є – ще більш відомими. Широкий споживач орієнтувалися на кіно і намагався наслідувати загальний образ або типаж, створений на кіностудіях... Найважливішу роль у цьому процесі відігравали художники костюма, що створювали візуальний образ кінематографічних персонажів, по новому позначали кордони і чіткість класичного стилю багатьох відомих дизайнерів» [2, С. 69–70]. Чи не найбільш визначну роль у становленні голівудських стандартів краси в індустрії моди відіграв художник костюма Г. Едріан. Зокрема, розроблена ним сукня (рис. 1, б) для популярного кінофільму «Grandhotel» (1932 р.), родзинкою якої була багат шарова пелерина з органзи, стала взірцем моди і вишуканості та розійшлася світом у кількості понад 500 000 екземплярів у копіях, репліках та адаптованих варіантах.

Серед основних новацій моди 1930-х рр. найбільш видатними історики моди вважають класичні за кроєм та стриманістю образу жіночі костюми, які підкреслювали природну красу пропорцій жіночої статури, а також видовжені атласні сукні, пластично витончені та елегантні. Саме в цей час в світі високої моди з'явився та набув популярності витір дизайнера М. Віоне – елегантна сукня, яка завдяки косому крою створювала жіночий образ, облягаючи фігуру на талії та стегнах та спадаючи природними складками та фалдами донизу. Сукні дизайнера були цільнокроєними, часто на фігурі вони тримались лише на плечах (незважаючи на глибокі декольте чи вирізи на спині) та підперезувались на талії, надаючи силуету витонченості та певної ефемерності (рис. 1, а) [2, 3].

Максимально закриті та пластичні образи жіночого вбрання 1930-х років, як денні так і вечірні, не мали пишного декоративного оздоблення, проте завжди були доповнені вишуканими й оригінальними аксесуарами. В цей період функціонування індустрії моди дуже активно формувалась така її сфера як дизайн аксесуарів – капелюшки, рукавички, хустки, взуття та панчохи – ці напрямки індустрії моди перебували на стадії стрімкого розвитку.

Важливу роль в архітектоніці та композиційному вирішенні форм жіночого костюму 1930-х років відігравали контрасти між лініями силуету, які послідовно змінювали одна одну, між деталями, розташованими таким чином, щоб доповнювати або підкреслювати характерні риси костюма. Велике значення в формуванні мала ритмічна організація, яскраво виражена за допомогою широкого плечового поясу, прилеглого силуету та ременів на талії та довжина.

В якості художника костюмів значну роль відіграла дизайнер одягу Е. Скіапареллі, відома своїм сюрреалістичним підходом до дизайну актуальних

проектних образів. Вона всіляко впроваджувала ідеї цього напрямку сучасного мистецтва у високу моду, створюючи екстравагантні аксесуари та доповнення чи фурнітуру до своїх ансамблей. Також її новаторська фантазія проявлялась у співпраці з провідними митцями того часу (зокрема, бальна сукня, розписана С. Далі монокомпозиційним лобстером, навіть через століття викликає захоплення у поціновувачів високої моди) (рис. 1, в) [3].

Експериментувати зі спадщиною Е. Скіапареллі означає трансформувати внутрішню свободу, яка дає змогу художнику творити й не озиратися на світ навколо (так у 1930-х роках робила синьйора Скіапареллі, і так сьогодні намагаються робити провідні дизайнери). Майже у кожній жінки того часу були жакети, костюми, вузькі сукні та довгі спідниці. Нововведенням десятиліття стали штани, штани-спідниці. Також, не дивлячись на загальне зuboжіння після «Великої депресії» повернулася мода на довгі вечірні сукні, що привертають увагу своєю розкішшю і вишуканістю.

Повертаючись до тенденцій світової моди початку XXI століття, можна відзначити, що відроджений на подіумах моди так званий «Останній шик європейських столиць» все так же відрізняється яскравими фарбами, оригінальною графікою в принтах, нагадує про образно-проектну стилістику початку минулого століття характерними геометричними формами. Стілістика Голлівуду 1930-х років служить джерелом натхнення не тільки для дизайнерів, але і для сучасних художників. Він користується успіхом у любителів і знавців мистецтва, захоплюючи здатністю до інтеграції, відкритістю для всього нового, виразністю художньої мови, гнучкістю і багатством асоціацій. Є ще одна незаперечна перевага осучаснення елементів неокласицизму - вона дає чудову можливість поєднувати те, що, на перший погляд, з'єднати майже неможливо.

Розроблена за мотивами модних образів 1930-х років авторська колекція жіночого одягу «Лабіринт років» (рис. 2) спроектована з використанням елементів стилістики Е. Скіапареллі та Г. Шанель як універсальний образ для тих, хто цінує класичну моду і стиль.

Рис. 1. Образно-стилістичні вирішення костюма 1930-х рр.:
а – сукня М. Віоне;
б – фрагмент сукні Г. Едріана;
в – бальна сукня Е. Скіапареллі

Рис. 2. Фрагмент авторської колекції костюма, спроектованої на основі адаптації образно-стильових рішень жіночого костюма 1930-х років (автор Т. Герман)

ВИСНОВКИ

За результатами дослідження проектно-образної основи жіночої моди 1930-х років визначено, що одяг акцентував увагу на жіноче тіло та природні пропорції. В цілому крій нарядів ускладнився, він спирався на геометрію; чи не основоположне значення приділялось аксесуарам. Мода 1930-х років була практичніша і стриманіша, ніж у попередні періоди, вона стала орієнтуватися на більш зрілий і жіночний образ. Простота, зручність, раціональність як образно-проектні характеристики покладено в основу розробки авторської колекції одягу для сезону весна-літо 2021.

ЛІТЕРАТУРА

1. Васильев А. Красота в изгнании. Королевы подиума: в 2-х т. Т. 1 / ред. Е. Беспалова. М.: Слово, 2008. 352 с.
2. Дихнич Л.П. Світовий кінематограф у розвитку індустрії моди в 1930-х роках. *Українська культура: минуле, сучасне, шляхи розвитку. Мистецтвознаєство*. 2017. Вип. 24. С. 68-73.
3. Чупріна Н. В. Система моди XX – початку XXI століття: проектні практики та чинники функціонування (європейський та український контексти): монографія. К.: КНУТД, 2019. 476 с.: іл.

CHUPRINA N., GERMAN T., DOLIDZE N, POHOSYAN D.

THE INFLUENCE OF CINEMATOGRAPHY OF THE 1930s ON THE DEVELOPMENT OF FASHION IMAGES OF THE EARLY XX AND XXI CENTURIES

The main trends in the development of women's fashion in the 1930s are analyzed. The figurative and stylistic features that formed the project image of this period are determined. The criteria of the influence of cinema on the formation of fashion trends and solutions in the design of women's costume are described. The main socio-cultural preconditions for strengthening such interaction are revealed. The means of reflecting the figurative and stylistic features of 1930s fashion in the development of a collection of modern fashion clothing are formulated.

Key words: *fashion design, fashion trends, design solutions, figurative and stylistic features, film actress, clothing collection.*